

**VEILIGE WIJKEN.
BEREIKBARE GEMEENTE.
MET ELKAAR.**

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2026-2030

Vertrouwen aan de Vliet
Lokaal verkiezingsprogramma 2026-2030
CDA Leidschendam – Voorburg – Stompwijk

Leidschendam – Voorburg – Stompwijk

Inhoudsopgave

VERTROUWEN AAN DE VLIET: VOOR EEN GEMEENTE DIE LUISTERT & LEVERT	3
ONZE PLANNEN VOOR LEIDSCHENDAM, VOORBURG EN STOMPWIJK	4
1. WONEN	6
2. VEILIGHEID	8
3. BEREIKBAAR & MOBIEL	10
4. ECONOMIE	14
5. DUURZAAMHEID	15
6. VOOR JEUGD, ONDERWIJS EN GEZIN	17
7 VOOR OUDEREN	18
8. VOOR MEER OMZIEN NAAR ELKAAR	19
9. STERK VOOR NOORD	21
10. EEN BETROUWBARE GEMEENTE: DIENSTVERLENEND EN TRANSPARANT	22
11. FINANCIËN	24

Vertrouwen aan de Vliet: voor een gemeente die luistert & levert

Het CDA Leidschendam-Voorburg-Stompwijk staat met een hoopvol verhaal midden in de samenleving. Wij komen op voor gewone mensen die elke dag het goede willen doen. Dagelijks bouwen wij met u aan de mooie gemeente waarin wij mogen wonen. Waar mensen onderdeel zijn van een sterke gemeenschap en waar iedereen telt. Een gemeente waar kinderen veilig opgroeien, ouderen goede zorg krijgen en onze samenleving bruist.

Politiek is er voor de mensen. Samenleven mogelijk maken, dat is de opdracht aan het CDA Leidschendam-Voorburg-Stompwijk (hierna: CDA). En dat begint met luisteren, samenwerken en verantwoordelijkheid nemen. Waarden en normen vormen de basis van het samenleven.

Ook in onze eigen gemeente gaan we stevig aan de slag om het vertrouwen weer te herstellen; niet de gemeente maar de gemeenschap staat centraal. Want mensen willen serieus worden genomen en ze willen invloed op de dingen die hen direct aangaan. Inwoners en ondernemers voelen zich vaak niet gehoord, ervaren de overheid als afstandelijk en bureaucratisch, en vinden dat de gemeente gemaakte afspraken niet altijd nakomt.

Wij beseffen dat onze lokale democratie pas echt betekenis heeft als alle bewoners zich mede-eigenaar voelen. Niet iedereen moet meedoen, maar iedereen moet wel mee kúnnen doen. Want iedere afhaker maakt de democratie zwakker; ook in onze eigen gemeente. Dat vraagt een benadering vanuit de leefwereld van de inwoners en niet vanuit de systeemwereld van het Raadhuisplein.

Het herstellen van vertrouwen vraagt om meer dan woorden. Het vraagt om een houding van dienstbaarheid, betrokkenheid en daadkracht. Het CDA Leidschendam-Voorburg-Stompwijk kiest voor een gemeente die er is voor iedereen – nu én later. Voor een gemeente die luistert én levert.

Samen maken we het verschil. Samen maken we Leidschendam-Voorburg-Stompwijk weer van ons allemaal.

Mogen wij op 18 maart op uw stem, op jouw stem rekenen?

CDA Leidschendam - Voorburg - Stompwijk

Onze plannen voor Leidschendam, Voorburg en Stompwijk

Veilige wijken.

1

Wijkgerichte veiligheidsaanpak.

Inzet van wijkagenten én wijkboa's voor gerichte handhaving. Extra maatregelen voor veiligheid van vrouwen.

2

Fatsoenlijke en leefbare wijken.

Goed onderhouden wijken zonder losliggende stoeptegels, illegale afvaldump en zwerfvuil. De Huygenstunnel gaat Voorburgse wijken verbinden, geeft ruimte voor meer groen en een stadsplein. Vrij toegankelijke wandelroute door Hofwijck. Subsidie voor ombouw van openhaarden voor minder fijnstof.

3

Ondersteuning buurtinitiatieven.

Buurtinitiatieven zoals WhatsApp-groepen en buurtpreventieteams worden actief gestimuleerd.

Bereikbare gemeente.

1

Leidschendam én Voorburg bereikbaar.

Realisatie verbeteringen bij The Mall door aanwijzen P+R parkeerplaatsen bij OV punten en een bewaakte fietsenstalling. Voor de bereikbaarheid van Voorburg-West blijft het CDA tegen de huidige plannen van de Vlietlijn. De tramlijn moet ondergronds.

2

Fietsers hebben voorrang.

Meer prioriteit voor fietsers en hun veiligheid. Snelle fietsverbindingen voor forenzen. Kinderen veilig op de fiets naar school.

3

Parkeren in veilige wijken.

Wijkgerichte verkeersagenda. Maximaal 30 km/u binnen de wijk. Gratis parkeren blijft de norm, (goedkoop) vergunningparkeren daar waar het nodig is. Voldoende parkeerplaatsen bij nieuwbouw.

Met elkaar.

1

Verbinding mét en in de wijk

Een wijkgerichte aanpak met wijkagenda's en een wijkplatform met eigen budget zodat inwoners hun eigen wijk kunnen verbeteren.

2

De buurt en vrijwilligers centraal

Meer ontmoetingsplekken en buurtinitiatieven ter versterking van sociale samenhang en wijkverenigingen, met zichtbare waardering voor actieve vrijwilligers.

3

Meer aandacht voor jong én oud

Jongeren krijgen een formele stem via een jongerenraad en jeugdburgemeester met eigen budget. Projectgerichte denktanks benutten de expertise van inwoners, waaronder recent gepensioneerden.

1. Wonen

Het leidende principe voor het CDA bij woningbouw is dat nieuwe woningen er alleen komen als er ook voldoende voorzieningen zijn om de gemeente leefbaar te houden. Een thuis is immers meer dan een huis. Leidschendam-Voorburg moet een fijne en prettige gemeente blijven om te wonen. Daarom moeten we voorkomen dat (nieuwe) inwoners te maken krijgen met te weinig plekken op scholen, wachtlijsten bij de huisarts of een ledenstop bij sportverenigingen.

Concreet betekent dit:

1. Voor de uitvoering van de omgevingsvisie maakt de gemeente voor elke wijk een wijkagenda zodat inwoners zelf kunnen aangeven wat hun prioriteiten zijn;
2. We pleiten voor het behoud van de vitale kern van Stompwijk. We realiseren woningbouw in Stompwijk, zodat Stompwijkers daar kunnen blijven wonen en Stompwijk een vitale kern binnen onze gemeente blijft. Daarnaast willen wij dat er meer verbinding komt tussen Stompwijk en de rest van de gemeente. Zo willen wij weer dat inwoners van Stompwijk met een vorm van openbaar vervoer naar Leidschendam-Voorburg kunnen en willen we de zichtbaarheid van Stompwijk binnen de gemeentepolitiek verhogen;
3. We zijn voor het verhogen van het aanbod van woningen voor ouderen in de nabijheid van voorzieningen en zorg. Hofjes en kleinschalige appartementencomplexen kunnen een aantrekkelijk alternatief zijn voor ouderen die zelfstandig kleiner willen wonen. Succesvolle initiatieven zoals de 'voorschuifregeling', waarbij ouderen in een zorgcomplex met voorrang door kunnen schuiven, stimuleren we ook elders in de gemeente;
4. Bij nieuwbouwlocaties voor een mix uit het sociale-, midden- en duurdere segment. We streven naar 30% sociaal, 30% middensegment en 40% overig bij nieuwbouw in onze gemeente;
5. De gemeente brengt bij grote nieuwbouwprojecten de impact op lokale voorzieningen in kaart, bijvoorbeeld met een leefbaarheidseffectrapportage (LER);
6. Bewoners uit respectievelijk Leidschendam, Voorburg en Stompwijk hebben voorrang op een sociale huurwoning. De verdeling van sociale

huurwoningen pakken we dus plaatsgebonden aan;

7. We zijn voor het aanpakken van scheefhuur zodat sociale huurwoningen terecht komen bij mensen die dat het hardst nodig hebben;
8. We waken voor 'nep-sociale' huur en onderzoeken maatregelen voor een eerlijke woningmarkt, zoals een speculatieverbod;
9. We stimuleren optoppen waar dat veilig kan om zo meer woningen mogelijk te maken;
10. We stimuleren het splitsen van woningen om zo meer woongelegenheden te creëren;
11. We werken aan het voldoen van de '3-30-300 norm' (3 bomen in het zicht, 30% kroonbedekking en binnen 300 meter toegang tot een park of bos), daar waar mogelijk verbinden we parken en bossen met groenstroken en kruidenrijke bermen;
12. De gemeente geeft uitvoering aan de wettelijke taak om asielzoekers en statushouders op te vangen en te huisvesten. Dit doen wij onder duidelijke randvoorwaarden, met aandacht voor draagvlak en betrokkenheid in de directe omgeving;
13. We bevorderen actieve deelname aan sport en cultuur, in het bijzonder in verenigingsverband.

2. Veiligheid

Het CDA weet dat een thuis meer is dan een huis. Dat heeft niet alleen gevolgen voor de woningbouwopgave, maar ook op veiligheid kunnen er extra inspanningen geleverd worden. Te vaak voelen inwoners zich op sommige plekken in de gemeente niet veilig. Daarom dat het CDA ook de nieuwe wijkgerichte veiligheidsaanpak steunt. Maar er is meer nodig. Het CDA pleit ervoor dat veiligheid breed wordt bekeken: niet alleen moet er voldoende zichtbare politie en handhaving zijn, ook moet er meer worden gedaan om verloedering tegen te gaan. Een fatsoenlijke en schone gemeente bevordert het veiligheidsgevoel. Daarnaast moet de gemeente nog meer inzetten op het faciliteren van positieve verbinding tussen inwoners: een verbonden gemeente is een veilige gemeente. Voor het CDA staat centraal dat om elke inwoner veilig in de gemeente te laten voelen we inspanning nodig hebben van de gemeente maar ook van inwoners. Samen maken we de gemeente veilig.

Concreet betekent dit:

1. De wijkagent is onmisbaar en zichtbaar en aanspreekbaar in de wijk;
2. Het CDA zal zich altijd blijven inzetten om in tijden van landelijke bezuinigingen het politiebureau te behouden;
3. Een verzorgde wij en, tegengaan van zwerfvuil, losliggende tegels en verloedering;
4. Het CDA wil dat de gemeente actief initiatief neemt lokaal en in de regio en extra maatregelen treft voor vrouwenveiligheid en een lokaal akkoord voor vrouwenveiligheid maakt samen met zorg, verenigingen, politie en handhaving en scholen;
5. De afgelopen jaren is de hoeveelheid handhavers omhoog gegaan. De handhavers in onze gemeente leveren goed en belangrijk werk waar wij als CDA trots op zijn. Toch hoort het CDA dat inwoners voelen dat er niet voldoende gehandhaafd wordt. Daarom wil het CDA samen met onze lokale handhavers kijken hoe we hun werk zichtbaarder kunnen maken naar inwoners toe. Daarbij staat het CDA positief tegenover meer handhavers als dit nodig is;
6. Het CDA wil richting een wijkgericht handhavingsmodel waarbij elke wijk naast een wijkagent ook een wijkboa heeft die de problemen in de wijk kent en weet waar handhaving in de wijk het hardst nodig is;

7. Geen coffeeshops in de gemeente;
8. Veiligheid ouderen: extra voorlichting tegen oplichting en criminaliteit. Daarbij moet er ook expliciet aandacht komen voor cyberveiligheid voor ouderen;
9. Samenwerking met scholen en verenigingen voor preventie (alcohol, drugs, internet, radicalisering);
10. Buurtpreventie/buurtinitiatieven: stimuleren van buurtpreventieteams of WhatsApp groepen;
11. Vuurwerk: de gemeente moet een alternatieve jaarwisselingsviering faciliteren;
12. Er moet harder worden ingezet op het voorkomen van overlast door jongeren. De gemeente moet via het jongerenwerk en met jongeren samen ervoor zorgen dat ook jongeren de openbare ruimte leren te gebruiken zonder overlast te veroorzaken;
13. Ook s 'avonds moet onze gemeente leven doordat inwoners elkaar buiten ontmoeten. Hierdoor blijven openbare ruimtes s 'avonds veilig en kan de aanwezigheid van inwoners onwenselijke activiteiten voorkomen;
14. Het CDA is voor een wijkgerichte aanpak op veiligheid in onder andere Bovenveen. Ook dient de gemeente in te zetten op het voorkomen en aanpakken van overlast in de openbare ruimte en verloedering daarvan tegen te gaan. De openbare ruimte dient een veilige omgeving te bieden, waarin inwoners zich veilig weten;
15. Bij de herontwikkeling van de Julianabaan dient er aandacht te zijn voor een veilige omgeving in het gebied.

3. Bereikbaar & mobiel

Bereikbaarheid en mobiliteit zijn cruciaal voor een goed functionerende samenleving en geven een krachtige impuls aan de economie. Het CDA staat voor veilige, toegankelijke en duurzame vervoersmogelijkheden. We pleiten voor intensieve samenwerking met omliggende gemeenten, het Rijk en de provincie om mobiliteitsvraagstukken effectief aan te pakken. Binnen onze gemeente willen we een wijkgerichte verkeersagenda, afgestemd op lokale behoeften.

The Mall of The Netherlands

The Mall of The Netherlands is volgens het CDA één van de grootste verkeersuitdagingen in onze gemeente. De uitspraak van de Raad van State laat zien dat de gemeente steken heeft laten vallen in de onderbouwing en aanpak van de bereikbaarheid. Het CDA wil dat dit dossier nu écht goed wordt opgelost.

Om de bereikbaarheid van The Mall en de omliggende wijken te borgen zet de gemeente, naast de reeds getroffen maatregelen, in op alternatieve parkeerruimtes/-plekken die snel en flexibel ingezet kunnen worden in combinatie met pendeldiensten of extra inzet van OV. De gemeente kijkt daarbij of de tramtunnel in de Sytwendetunnel voor pendeldiensten of extra OV ingezet kan worden. The Mall dient een financiële bijdrage te leveren aan het realiseren van deze alternatieven.

Daarnaast moet het openbaar vervoer worden gestimuleerd en de geplande bewaakte fietsenstalling snel gerealiseerd. Voordat The Mall betaald parkeren op eigen terrein invoert, moeten er eerst parkeervergunningen beschikbaar zijn in de omliggende buurten. Slimme verkeerssturing heeft de situatie al meetbaar verbeterd, maar bewoners ervaren dit nog niet altijd zo. Er is dus meer nodig.

Regionale verbindingen en de Huygenstunnel

Voorburg ligt direct naast Den Haag en vormt een belangrijke schakel in de vervoersstromen richting Utrecht, Rotterdam en Amsterdam. Het CDA denkt actief mee over regionale bereikbaarheid. We zetten ons in voor de realisatie van de Huygenstunnel, waarbij de A12 en het spoor ondergronds gaan. Dit moet leiden tot minder overlast voor omwonenden, een betere verbinding tussen Voorburg Centrum en West, en het opheffen van de barrière die het huidige station vormt.

We willen een aantrekkelijk, eigentijds stadspan met beperkte hoogbouw, winkels, horeca en ruimte voor evenementen. Een plek waar mensen graag verblijven.

Kritisch op de Vlietlijn

Het CDA heeft eerder tegen de plannen voor de Vlietlijn gestemd en blijft kritisch. De kosten rijzen de pan uit en de verkeersproblemen in Voorburg nemen alleen maar toe. Bij een volgend beslismoment wil het CDA de gemaakte keuze heroverwegen en indien nodig op de 'stopknop' drukken.

Het doel van de Vlietlijn is de ontsluiting van de Binckhorst. Het CDA vindt dat de Binckhorst een volwaardig onderdeel moet zijn van de Haagse regio, met goede bereikbaarheid en ruimte voor wonen, werken, cultuur en internationale instellingen. We staan open voor betere alternatieven en denken graag mee over toekomstgerichte, integrale infrastructuur – bijvoorbeeld ondergronds. De gemeente Leidschendam-Voorburg dringt er bij Den Haag ten sterkste op om op korte termijn te zorgen voor een vrije busbaan met hoogwaardig openbaar vervoer. De huidige situatie is schrijnend: bewoners hebben nauwelijks OV en geen parkeergelegenheid.

Verkeersveiligheid en parkeren

De komende jaren zullen er nieuwe verkeersonderzoeken plaatsvinden. Een extra oeververbinding over de Vliet bij Leidschendam bleek politiek niet haalbaar – een gemiste kans volgens het CDA. We blijven zoeken naar reële en betaalbare alternatieven.

We willen de veiligheid op fietspaden verbeteren. Elektrische fietsen, fatbikes en andere nieuwe vervoermiddelen zorgen soms voor onveilige situaties. Het CDA pleit voor meer handhaving op wijkniveau. Woonstraten moeten veilig zijn, met prioriteit voor voetgangers en fietsers. Kinderen en gezinnen moeten zich veilig kunnen verplaatsen, vooral op de route naar school.

Het CDA blijft voorstander van gratis parkeren en vindt dat inwoners in hun eigen buurt moeten kunnen blijven parkeren. Dit laatste staat in sommige wijken, zoals in de wijken rond The Mall en in Voorburg-West, onder druk. Om de parkeerdruk beheersbaar te houden kiest het CDA daarom voor maatwerk, waarbij de trits blauwe zone, vergunningparkeren en, in het uiterste geval en indien het daadwerkelijk bijdraagt aan het parkeervraagstuk, betaald parkeren wordt aangehouden. Vergunningen en leges voor parkeren dienen redelijk en de toegankelijkheid voor gasten van bewoners geborgd te zijn. Slimme van ideeën inwoners om extra

parkeerplaatsen te creëren worden actief opgepakt.

Concreet betekent dit:

1. Samenwerking met omliggende gemeenten, de provincie en het Rijk bij het oplossen van mobiliteitsvraagstukken;
2. Wijkgerichte verkeersagenda, 30 km/u binnen de wijk, voldoende parkeerplaatsen bij nieuwbouw, (goedkoop) vergunningparkeren daar waar het nodig is (met een regeling voor gasten), fiets- en voetgangersveiligheid.

The Mall

1. We houden onze kernen bereikbaar voor (kleine) lokale ondernemers en anderen die afhankelijk zijn van de auto. We zijn daarom terughoudend in nieuwe verkeersbeperkingen;
2. Autobezoekers moeten parkeren in de particuliere garage van the Mall, niet in de omliggende woonwijken;
3. Het CDA wil het OV verbeteren waar dat kan en dat de geplande bewaakte fietsenstalling er snel komt.

Vlietlijn / Ontsluiting Binckhorst

1. Het CDA blijft tegen de huidige Vlietlijn;
2. Wij kiezen voor visie, samenhang, en voor een toekomst waarin de Binckhorst een volwaardig onderdeel wordt van een sterk, bereikbaar en leefbare Haagse regio. Dit kan niet anders dan met een ondergrondse regionale ontsluiting van de Binckhorst;
3. Als de Vlietlijn er dan tóch moet komen, wil het CDA niet dat de Vlietlijn stopt bij station Voorburg, maar doorgetrokken wordt om meerwaarde voor Voorburg te creëren. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan een tangent verbinding naar Laan van NOI, maar geen aanlanding op het huidige Stationsplein.

De Huygenstunnel

1. Het CDA zet zich in voor de realisatie van de Huygenstunnel (A12 en spoor ondergronds), het verwijderen van de barrière 'huidig station Voorburg', minder overlast voor omwonenden en verbinding tussen

Voorburg Centrum en West;

2. Wij willen een behaaglijk en levendig, eigentijds stadspan, met beperkte stapelbouw, winkels, evenementen en horeca.

Overige maatregelen mobiliteit

1. Het aantal verkeersslachtoffers moet omlaag. We rijden 30 km/h waar dat kan. Daar waar doorstroming geborgd moet worden is het 50 km/uur, rekening houdend met de eisen van de hulpdiensten;
2. Tegelijk groen voor links afslaand en recht doorgaand verkeer kan niet meer; dat leidt tot levensgevaarlijke taferelen;
3. Het CDA blijft voorstander van gratis parkeren en vindt dat inwoners in hun eigen buurt moeten kunnen blijven parkeren. Het CDA kiest voor maatwerk, waarbij de trits blauwe zone, vergunningparkeren en, in het uiterste geval en indien het daadwerkelijk bijdraagt aan het parkeervraagstuk, betaald parkeren wordt aangehouden. We voeren (goedkoop) vergunningparkeren alleen in daar waar het nodig is (met een regeling voor gasten) om te zorgen dat bewoners in hun eigen straat kunnen blijven parkeren;
4. We kiezen voor veilige woonstraten met prioriteit voor voetgangers en fietsers.
5. Handhaving opvoeren op wijkniveau tegen onveilige situaties door fatbikes en e-bikes.

4. Economie

Om een betere gemeente door te geven zet het CDA in op een gemeente die bedrijvigheid faciliteert en stimuleert. De gemeente Leidschendam-Voorburg-Stompwijk moet voorwaarden scheppen voor ondernemerschap, bedrijvigheid en detailhandel.

Concreet betekent dit:

1. Het intensiveren van het contact tussen gemeente en bedrijven. Door in gesprek te gaan met ondernemers kan de gemeente hen beter faciliteren;
2. Het zorgen voor passende en betaalbare bedrijfsruimte. De gemeente stimuleert bijvoorbeeld particuliere initiatieven voor bedrijfsverzamelgebouwen die ruimte bieden aan ZZP'ers en kleine ondernemers;
3. Het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen, detailhandel en centrumlocaties;
4. Het faciliteren van landbouwbedrijven die het weidse polderlandschap in stand houden. Bijvoorbeeld door ruimte te bieden aan nevenactiviteiten van boeren en het meewerken aan nieuwe bouwvormen bij agrarische bedrijven;
5. Het CDA wil een meldpunt overbodige regelgeving;
6. De gemeente Leidschendam-Voorburg stapt af van het *pin only* beleid in het stadskantoor;
7. Samen met de BIZ-en in gesprek te gaan om de leefbaarheid van bedrijventerreinen van te verbeteren, door bedrijfsterreinen te vergroenen ontstaat een leefbare omgeving voor werknemers waardoor het voor en na werktijd en tijdens lunchpauzes beter en gezonder vertoeven.

5. Duurzaamheid

Het CDA wil een betere gemeente achterlaten voor onze kinderen en kleinkinderen. Rentmeesterschap vormt dan ook de kernwaarde voor onze visie op duurzaamheid.

Om aan onze kinderen en kleinkinderen een betere gemeente door te geven houdt het CDA vast aan de doelstelling dat Leidschendam-Voorburg in 2050 een CO2-neutrale gemeente is. Met dat doel als uitgangspunt wordt in 2026 door de gemeenteraad een nieuw uitvoeringsprogramma duurzaamheid vastgesteld.

Een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van een CO2-neutrale gemeente is dat het elektriciteitsnet voldoende capaciteit heeft. De verwachting is dat de vraag naar stroom de komende jaren toeneemt. Maar het elektriciteitsnet zit op sommige plekken in de gemeente eigenlijk al vol. Het CDA wil daarom dat de gemeente de netbeheerders stimuleert en faciliteert in het toekomstbestendig maken van ons energienet.

Concreet betekent dit:

1. Een wijkgerichte aanpak. Inwoners mogen actief meedenken en meebeslissen over de aanpak die het beste bij hun wijk past;
2. Het wijk-voor-wijk aardgasvrij maken van de gemeente, waarbij de gemeente de regie neemt om inwoners tijdig te informeren. De aanpassingen die aan de infrastructuur nodig zijn worden in overleg met inwoners integraal uitgevoerd;
3. Het CDA zet in op het reduceren van afval, in het bijzonder van het aangeboden restafval. We doen dit allereerst door goede voorlichting en duidelijke communicatie over afvalscheiding, waarna ervoor gekozen kan worden het nieuwe inzamelen verder door te voeren, of een restafvaltarief in te voeren. Ook ondersteunen we zwerfvuilraapgroepen en pakken we illegale afvalstorting hard aan, zo nodig met behulp van cameratoezicht;
4. Het stimuleren van verduurzaming. Bijvoorbeeld door het stimuleren van zonnepanelen op bedrijfsdaken en het stimuleren van isolatie van woningen;
5. Het verbeteren van water- en bodemkwaliteit. We zorgen voor groene en blauwe verbindingzones in de gemeente. Dat doen we door met

inheemse planten, bloemrijke bermen, wadi's en natuurinclusieve oevers en kades aan te leggen;

6. Het verbeteren van de luchtkwaliteit, zodat deze in 2030 aan de WHO-norm voldoet;
7. Het stimuleren van aanpassingen om problemen van toenemende hitte en droogte tegen te gaan. Bijvoorbeeld door samen met inwoners 'tegel eruit, plant erin'-acties te stimuleren;
8. Met een subsidieregeling stimuleren we de ombouw of het verwijderen van houtkachels en open haarden, zodat de uitstoot van fijnstof als gevolg van houtstook significant afneemt en de gezondheid van onze inwoners beter wordt beschermd.

6. Voor jeugd, onderwijs en gezin

Wij willen jongeren perspectief bieden, hen betrekken in onze gemeenschap, en inspelen op hun behoefte. Daarom zijn we voorstander van samenwerking tussen jongerenwerkorganisaties, het onderwijs en jeugdzorg. Onze gemeente moet een mooie plek zijn en blijven voor gezinnen met kinderen. Samen creëren we een gemeente waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien.

Concreet betekent voor jongeren:

1. Jongerenwerkers blijven op verschillende manieren in contact staan met onze jongeren. Om goed aan te sluiten op de leefwereld van jongeren intensiveren we de inzet op online jongerenwerk. Kijk alleen al naar het potentieel in de vele scoutingsclubs die onze gemeente rijk is;
2. We bestrijden eenzaamheid onder jongeren en jongvolwassenen door onder andere meer ontmoetingsplekken te creëren voor jongeren zodat zij ook buitenshuis elkaar kunnen ontmoeten;
3. We verbinden sport, cultuur, onderwijs en de gemeente via combinatiefunctionarissen. Hiermee breiden we onder andere het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod uit;
4. Wij zijn voor behoud van de Ooievaarspas, zodat ook inwoners met een laag inkomen betaalbaar kunnen sporten of bijvoorbeeld naar musea of het theater kunnen gaan. Het aanbod van activiteiten moet wel breder worden;
5. Vrijwilligers zijn de kampioenen van de samenleving. Om hun inzet te eren en waarderen, heeft het CDA met succes gepleit voor het instellen van een vrijwilligersspeld voor vrijwilligers die langdurig actief zijn. Wij blijven ons daarnaast inzetten voor het professionaliseren van de ondersteuning aan vrijwilligers.

7 Voor ouderen

Onze gemeente is gezegend met een rijke diversiteit aan ouderen. Wij willen dat er meer aandacht en waardering komt voor de levensfase ná pensionering en vóóordat ouderen zelf zorgafhankelijk worden. Deze groep jongere ouderen is van enorm belang voor onze samenleving. Zo zijn zij actief als vrijwilliger, passen zij op bij de kleinkinderen, of doen ze waardevol werk in de kerk.

Voor kwetsbare ouderen moet onze gemeente zo toegankelijk mogelijk blijven. Wij staan voor een gemeente waar ook ouderen zo volledig en volwaardig mogelijk mee kunnen blijven doen. Een gemeente, kortom, waar jong én oud zich thuis, beschermd en geborgen voelt.

Concreet betekent dit voor ouderen:

1. We zetten in op het behoud van voorzieningen in de buurt zoals een huisarts, supermarkt, pinautomaat en openbaar vervoer. De gemeente blijft telefonisch bereikbaar;
2. We willen speciale aandacht voor bereikbaarheid en toegankelijkheid van het openbaar vervoer en gebouwen, zodat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig mobiel kunnen blijven. Vervoersmogelijkheden voor senioren en mensen met een beperking moeten binnen de gemeente op orde zijn;
3. Wijkcentra waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten zijn onmisbaar. Hier kunnen ook huisartsen, andere zorgverleners of bijvoorbeeld de wijkagent komen te werken, zodat die laagdrempelig te benaderen zijn;
4. We stimuleren intergenerationele initiatieven (zoals ontmoetingen tussen scholen en zorginstellingen) die betekenisvol ouder worden vergroten;
5. Bij herinrichting van de leefomgeving moet toegankelijkheid van openbare gelegenheden, openbaar vervoer en gemeentelijke panden conform het VN-verdrag Handicap een van de uitgangspunten zijn;
6. We zetten er op in dat ouderen langer kunnen blijven wonen in de vertrouwde omgeving, door voldoende wijkverpleging, ondersteuning door mantelzorgers en aanpassingen in huis.

8. Voor meer omzien naar elkaar

Wij staan voor een verantwoordelijke samenleving waarin jong én oud naar elkaar omzien en voor elkaar zorgen. De basis daarvan ligt thuis, bij het gezin en de familie. Daar worden waarden en normen overgedragen, leren we met elkaar samen te leven en ontvangen en geven we liefde, toewijding en inzet.

Wij spreken mensen in de eerste plaats aan op het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid voor elkaar, hun gemeenschap en hun omgeving. De gemeente biedt ruimte aan eigen initiatief, maar ondersteunt daar waar de gemeenschap of het individu het zelf niet kan. In Leidschendam, Voorburg en Stompwijk laten wij kwetsbare jongeren en ouderen niet vallen!

Concreet betekent dit:

1. We zetten in op effectieve zorg voor gezinnen die dat echt nodig hebben. We zetten in op toegang en zorg in de wijk, het liefst integraal en domein overstijgend;
2. Het CDA is voorstander van het 'buurthuis van de toekomst'; plekken waar mensen toch al samenkomen moeten veel beter en intensiever gebruikt worden om ontmoetingen tussen mensen te stimuleren;
3. Jeugdzorg is niet de oplossing voor alle sociale vraagstukken. We moeten voor onszelf duidelijk maken wat geen zorgvraag is, waar onze zorgplicht echt begint en welke hobbels in de ontwikkeling van het kind bij opgroeien horen;
4. Niet altijd is de zorgprofessional de juiste persoon. Maar kan de omgeving, lotgenoten of welzijn al veel betekenen. Om de jeugdzorg toegankelijk te houden investeren we in een goede uitvraag aan de voorkant, om zo de passende zorg te vinden;
5. Jeugdzorg is bovendien kiezen in schaarste en we moeten nog meer dan nu die keuze leggen bij de mensen die ook zorg verlenen, juist omdat zij beter zullen zijn in het prioriteren van zorg zodat we het meeste bereiken met de middelen die we hebben;
6. We vinden dat speciale aandacht nodig is voor jonge mantelzorgers die opgroeien met een familielid dat chronisch ziek of gehandicapt is of een psychische aandoening heeft. Mantelzorgers zijn essentieel en wij zullen

daarom ook actief ervoor zorgen dat obstakels in de mantelzorg opgelegd door de gemeente worden verminderd;

7. We ondersteunen en waarderen mantelzorgers door ondersteuning door het bieden van respijtzorg (vervangende zorg), begeleiding, informatie, en het regelen van een cliëntondersteuner;
8. De gemeentelijke zorg via de Wmo en jeugdzorg moet sneller en minder bureaucratisch. Binnen de jeugdzorg werken we zo veel mogelijk met één gezin, één plan, om te voorkomen dat hulpverleners langs elkaar heen werken;
9. We zorgen voor een gevarieerd aanbod van nieuwe vormen van wonen en zorg voor zorgbehoevende jongeren en ouderen;
10. We werken samen met huisartsen om te zorgen dat zij 'Welzijn op recept' kunnen verstrekken aan mensen met psychosociale klachten zoals stress, lusteloosheid of eenzaamheid;
11. We faciliteren en stimuleren initiatieven waarbij zorgen voor elkaar makkelijker wordt gemaakt, zoals het oprichten van een zorgcoöperatie. We zorgen voor snellere behandeling van aanvragen voor mantelzorgwoningen en familiehuizen;
12. Kwetsbare inwoners die afhankelijk zijn van zorg moeten erop kunnen vertrouwen dat de zorg die zij ontvangen van goede kwaliteit is en dat zorggeld op een goede manier wordt besteed. We leggen daarom vast dat aanbieders van jeugdhulp en Wmo-zorg binnen onze gemeente geen buitensporige winsten mogen uitkeren, zodat zorggeld daadwerkelijk aan zorg wordt besteed;
13. Cultuur, muziek, dans, kunst zijn verbindende factoren in onze gemeenschap en in onze wijken. Het CDA pleit voor stimulering van en een hogere bijdrage aan verenigingen en organisaties en groepen die (nieuwe) initiatieven willen ontplooien in deze sector en/of een podium willen creëren in wijken en buurten.

9. Sterk voor Noord

Het Sterk voor Noord programma (2022-2040) is nu een paar jaar op gang en boekt op veel terreinen positieve voortgang voor een coherente samenleving in betreffende wijken. De cyclus van evaluaties en bijsturing werkt goed. Wel wil het CDA op het gebied van burgerparticipatie, aandacht voor meisjes en meer samenwerking tussen partners verandering zien.

Concreet betekent dit:

1. Het CDA hoort te vaak dat inwoners zich onvoldoende betrokken voelen bij Sterk voor Noord. Daarom wil het CDA in het vervolg meer aandacht voor het betrekken van inwoners. Dit kan onder andere door de CDA voorgestelde wijkavonden te koppelen aan het programma;
2. Het CDA ziet dat een deel van het geld voor Sterk voor Noord gaat naar evenementen die alleen kunnen gebeuren met financiering van de gemeente. Dit is onwenselijk omdat Sterk voor Noord een tijdelijk programma is, de uitkomsten moeten ook na Sterk voor Noord aanwezig blijven. Daarom wil het CDA nog meer nadruk leggen op samenwerking tussen partners en binding leggen tussen inwoners organisaties;
3. Het CDA wil meer aandacht voor kwetsbare groepen in Leidschendam-Noord. Specifiek wil het CDA aandacht voor (jonge) vrouwen in Leidschendam, Voorburg en Stompwijk. Ook zij moeten alle kansen krijgen in onze gemeente zodat zij gelijkwaardig lid kunnen worden van onze samenleving;
4. Onderzocht moet worden of de wijze waarop we dit voor Noord hebben aangepakt ook voor andere kwetsbare wijken in de gemeente zou moeten worden toegepast, zoals Bovenveen.

10. Een betrouwbare gemeente: dienstverlenend en transparant

Het CDA gelooft in een overheid die dienstbaar is aan haar inwoners. Dat betekent open besluitvorming, duidelijke communicatie en het nakomen van beloften. Als plannen niet uitvoerbaar zijn, leggen we uit waarom. We investeren in lokale journalistiek en maken ruimte voor onafhankelijke media, zodat inwoners goed geïnformeerd blijven. Transparantie is geen luxe, maar een voorwaarde voor vertrouwen.

Concreet betekent dit:

1. Het CDA pleit voor een gemeenteakkoord in plaats van een traditioneel coalitieakkoord. Door alle partijen te betrekken bij het opstellen van een gezamenlijk programma, ontstaat er meer ruimte voor debat, samenwerking en betrokkenheid;
2. Gekwalificeerd personeel is moeilijk te vinden op deze arbeidsmarkt. Daarom wil het CDA een kwaliteitsverbetering door gepensioneerden in te zetten met hun expertise en lokale kennis; de denktank 'Wijs Grijs voor Leidschendam, Voorburg en Stompwijk';
3. Via digitale burgerpanels en participatieplannen wordt actief geluisterd naar wat er leeft in de buurten. Ook blijft het CDA achter haar initiatiefvoorstel staan om in elke wijk wijkagenda's op te stellen en inwoners toegang te geven tot een wijkbudget;
4. Inwoners krijgen het recht om uit te dagen: ze mogen alternatieve voorstellen doen voor gemeentelijke diensten of plannen. Burgerinitiatieven worden actief gestimuleerd en ondersteund. Zo ontstaat een gemeente waarin inwoners niet alleen meepraten, maar ook daadwerkelijk meebeslissen;
5. Het CDA wil dat iedereen mee kan doen. Jongeren krijgen een stem via een jongerenraad en een jeugdburgemeester, ondersteund met een passend budget;
6. Voor ouderen en mensen in de laatste levensfase is er aandacht voor zorgondersteuning en zingeving. Ook wordt de maatschappelijke stage versterkt, zodat jongeren op een zinvolle manier kennismaken met betrokken burgerschap;

7. Het CDA vindt dat de 'Tuin van Huygens' moet meer benut worden. Het is onderdeel van het centrum van Voorburg, en moet vrij toegankelijk worden, ook als doorgaande wandelroute voor de levendigheid en aandacht voor 'Hofwijck'. Een museum als het Huygensmuseum moet meer mogelijkheden krijgen voor commerciële activiteiten om te kunnen blijven bestaan;
8. De gemeente Leidschendam-Voorburg maakt gebruik van open source systemen.

11. Financiën

Het CDA zet zich in voor een economie die mensen in staat stelt een waardig en zelfstandig leven te leiden, waarin solidariteit en rechtvaardigheid centraal staan. Wij geloven dat een sterke lokale economie, verantwoorde overheidsfinanciën en werkgelegenheid de basis vormen voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Het CDA staat voor eerlijke belastingen en heffingen. De begroting van een gemeente is vaak voor driekwart afhankelijk van inkomsten van het Rijk. Lokale heffingen en belastingen dragen dus relatief weinig bij. Het CDA kiest ervoor dat deze lokale heffingen en belastingen eerlijk worden verdeeld en besteed moeten worden aan de doelen waarom ze worden geheven. De afvalstoffenheffing is er voor de afvalverwerking en niets anders.

Uitgangspunten voor het financieel beleid van het CDA zijn én blijven: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten.

Concreet betekent dit:

1. Sparen en weerstandsvermogen: De hoogte van de gemeentelijke uitgaven en investeringen vormt geen doel op zich. Ze dragen bij aan een maatschappelijk doel. We leven niet in de waan van de dag. We zorgen dus ook voor voldoende weerstandsvermogen. Waarbij we sparen voor gewenste investeringen;
2. Transparantie: Er is niets geheim aan de uitgaven van de gemeente. Om die reden ontvangen inwoners, bijvoorbeeld bij hun OZB-aanslag, een korte weergave van de uitgaven van het vorige jaar. Declaraties van bestuurders worden op de gemeentelijke website bekendgemaakt. Op de site is ook een duidelijk overzicht te vinden van instellingen die van de gemeente subsidie ontvangen en de taken die men uitvoert. Dit geldt ook voor politieke partijen: zij verantwoorden jaarlijks openbaar hun inkomsten en uitgaven;
3. Grondexploitatie: de gemeente moet er zijn voor haar inwoners en de belangen van haar inwoners vooropstellen. Het bouwen van woningen of het verkopen van grond mag niet bedoeld zijn om de begroting sluitend te krijgen. De lokale overheid moet een ordelijk financieel beleid voeren en reserveren voor te voorziene lasten van onderhoud van de openbare ruimte en herstructurering;

4. Ook voor de gemeentelijke financiën geldt de menselijke maat. De gemeente staat in dienst van de gemeenschap en zo moet er ook met geld worden omgegaan. Ons uitgangspunt is dat we de Onroerend Zaak Belasting (OZB) enkel verhogen met de inflatiecorrectie. Maar ook hier zijn er voor het CDA geen taboes. Het CDA verhoogt de OZB enkel boven inflatiecorrectie als dat echt noodzakelijk is. Voordat we daartoe overgaan, kijken we eerst kritisch naar de beschikbare gemeentelijke reserves en andere financieringsmogelijkheden. Pas als die ontoereikend zijn én het maatschappelijk nut van de investering voor de hele gemeente is aangetoond, kan een OZB-aanpassing worden overwogen;
5. Startende ondernemers betalen de eerste twee jaar geen OZB.